

Robert Zajkowski

Rola instytucji otoczenia biznesu we wspieraniu innowacyjności sektora MSP w województwie lubelskim

Ekonomiczne Problemy Usług nr 81, 311-320

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ROBERT ZAJKOWSKI

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

ROLA INSTYTUCJI OTOCZENIA BIZNESU WE WSPIERANIU INNOWACYJNOŚCI SEKTORA MSP W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM*

1. Rola instytucji otoczenia biznesu w polityce innowacyjnej

Nasilające się we współczesnym świecie tempo zmian uwarunkowań rynkowych powoduje, że ponadprzeciętną efektywność osiągać mogą jedynie systemy gospodarcze właściwie wykorzystujące swój potencjał intelektualny, określane jako gospodarki oparte na wiedzy (GOW)¹. Kluczowym elementem gospodarki opartej na wiedzy jest przedsiębiorstwo posiadające zdolność absorpcji wszelkich efektów twórczego myślenia oraz zmierzająca do zastosowania i użytkowania ulepszonych rozwiązań w technice, technologii, organizacji i życiu społecznym². Innowacyjność najczęściej ujmowana bywa jako nieustający ciąg zdarzeń rozpoczynających się od nowatorskiego pomysłu, poprzez jego kwantyfikację, wdrożenie, plasowanie rynkowe, do szerokiego rozpowszechnienia nowej koncepcji i odcierania jej od „pierwotnego źródła pochodzenia”. Gromadzone na każdym etapie doświadczenia w połączeniu z interakcjami rynkowymi stanowią źródło kolejnej inspiracji, uruchamiającej następny proces wdrażania innowacji. Od strony przedmiotowej wyróżnić można innowacje produktowe, procesowe, techniczne i technologiczne oraz związane ze sferą organizacji i zarządzania wszelkimi aspektami operacyjnymi przedsiębiorstwa³. Stanowią one *de facto* produkty procesu innowacyjnego, które dają się względnie łatwo wyodrębnić i zaprezentować szerokim grupom interesariuszy. W piśmiennictwie występuje oczywiście szereg innych podziałów innowacji, np. z punktu widzenia przyczyny powstania, miejsca zastosowania, oryginalności zastosowanych zmian, źródła pochodzenia czy sposobu reali-

* Artykuł powstał w ramach realizacji projektu badawczego MNiSW nr NN 113 303038.

¹ D.P. Maraques, F.J.G. Simon, C.D. Caranana, *The Effect of Innovation on Intellectual Capital: an Empirical Evaluation in the Biotechnology and Telecommunications Industries*, „International Journal of Innovation Management”, 2006, Vol. 10, No. 1, s. 91.

² M. Dolińska, *Innowacje w gospodarce opartej na wiedzy*, PWE, Warszawa 2010, s. 13.

³ A. Pomykalski, *Zarządzanie innowacjami*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa–Łódź 2001, s. 20–21.

zacji procesu innowacyjnego⁴. Nie są one jednak istotne z punktu widzenia celu niniejszego opracowania.

W pracach badawczych najczęściej stosowane są dwa podejścia do problematyki innowacyjności⁵:

- podmiotowe, biorące za punkt wyjścia zachowania innowacyjne oraz działania firmy jako podmiotu innowacyjnego; w tym ujęciu analizowane są czynniki wywierające wpływ na zachowania innowacyjne przedsiębiorstw oraz efekty i rezultaty wdrażania innowacyjności,
- przedmiotowe, w ramach którego gromadzone są informacje ilościowe, opisowe i jakościowe na temat konkretnych innowacji.

Z punktu widzenia gospodarczego obydwie podejścia dostarczają równie cennych informacji dla wszelkich instytucji mających wpływ na kreowanie przedsiębiorczości innowacyjnej. Na gruncie pierwszego prowadzona jest analiza czynnikowa, która odpowiada na pytania: Co sprawia, że podmiot jest innowacyjny? Jakie są wymierne efekty innowacyjności? Drugie podejście jest źródłem informacji wynikowych, które pokazują konkretne formy rozwiązań w sferze produktowej, techniczno-technologicznej, procesowej i zarządczej.

Poziom innowacyjności gospodarki stanowi niezwykle istotny element kształtowania polityki gospodarczej pojedynczych krajów oraz grup państw tworzących związki ekonomiczno-gospodarcze (Unia Europejska). Doprowadziło to do stworzenia systemu instytucjonalnego, wspierającego podmioty gospodarcze zainteresowane zwiększaniem stopnia nowoczesności i sprawności funkcjonowania. Obecnie w ramach ponadnarodowego systemu wsparcia można mówić wręcz o polityce innowacyjnej. Jej celem jest obniżanie progu trudności podejmowania i realizacji innowacji, zmniejszenie stopnia ryzyka i niepewności oraz pomoc przedsiębiorcom wprowadzającym innowacje w dokonywaniu możliwie najbardziej trafnych wyborów⁶. W założeniach programowych wskazuje się, że podmioty realizujące założenia polityki innowacji zobligowane są do świadczenia usług wsparcia przedsiębiorczości zgodnych z kierunkami wyznaczonymi przez daną politykę gospodarczą, których głównym celem jest pomoc przedsiębiorcom w rozwoju oraz wychodzenie naprzeciw wyzwaniom stawianym przez gospodarcze, społeczne i fizyczne otoczenie przedsiębiorstw⁷. Jednostki tworzące sieć wsparcia oraz pełniące rolę partnerów dla przedsiębiorstw określane są wspólnym mianem instytucji otoczenia biznesu. Według jednej z definicji zalicza się do nich⁸:

⁴ M. Dolińska, *op.cit.*, s. 17–19.

⁵ *Oslo Manual, Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data*, 3rd edition, OECD and Eurostat, 2005, s. 20–21.

⁶ *Wybrane aspekty funkcjonowania parków technologicznych w Polsce i na świecie*, red. K.B. Matusiak, A. Bąkowski, PARP, Warszawa 2008, s. 18.

⁷ *Commission Staff Working Paper. Creating Top – Class Business Support Services*, Commission of the European Communities, Brussels, 28.11.2001, s. 7.

⁸ K. Matusiak, *Rozwój systemów wsparcia przedsiębiorczości. Przesłanki, polityka i instytucje*, ITE-PIB, Radom–Łódź 2006, s. 108.

- fundacje i stowarzyszenia lub jednostki przez nie powołane, które realizują programy rozwoju przedsiębiorczości i transferu technologii oraz działają na rzecz rozwoju lokalnego,
- spółki publiczno-prywatne powołane z inicjatywy i przy dużym zaangażowaniu organizacyjnym i finansowym władz publicznych, które podejmują działania prorozwojowe i niezobligowane do generowania zysków do podziału między udziałowcami,
- izby gospodarcze, organizacje rzemiosła, zrzeszenia i związki pracodawców oraz inne instytucje przedstawicielskie biznesu, które podejmują inicjatywy i działania prorozwojowe,
- wyodrębnione organizacyjnie i finansowo jednostki samorządowe, administracji publicznej, instytucji naukowo-badawczych zorientowane na wspieranie rozwoju lokalnej gospodarki.

Zdecydowanie szerszy katalog podmiotów został zaliczony do instytucji otoczenia biznesu przez PARP, w którym wyodrębnione zostały⁹:

- jednostki administracji centralnej,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- agencje rozwoju regionalnego,
- jednostki zaplecza badawczo-rozwojowego,
- organizacje pracodawców i pracobiorców,
- izby i stowarzyszenia producenckie,
- instytucje szkoleniowo-doradcze,
- sektor szkolnictwa wyższego,
- instytucje wspierające przedsiębiorczość (inkubatory przedsiębiorczości, parki przemysłowe itp.),
- Naczelna Organizacja Techniczna,
- instytucje koncentrujące swoje działania na procesie wspierania innowacyjności firm z sektora MSP (centra transferu technologii, parki technologiczne itp.),
- instytucje doradcze i konsultingowe,
- instytucje finansowe (banki, fundusze inwestycyjne, fundusze pożyczkowe, fundusze typu *venture capital*, fundusze poręczeń kredytowych).

Od strony instytucjonalnej system wsparcia przedsiębiorstw jest dostatecznie rozbudowany oraz oferujący wszelkie możliwe formy pomocy. Analiza jego skuteczności nie napawa jednak optymizmem. Zgodnie z danymi Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) za rok 2010 Polska znalazła się na 31 miejscu na świecie pod względem liczby zarejestrowanych patentów. Chociaż na pierwszy rzut oka wygląda to nie najgorzej,

⁹ Tworzenie związków kooperacyjnych między MSP oraz MSP i instytucjami otoczenia biznesu, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2006, s. 13–16.

to zdaniem autorów artykułu¹⁰: „od czołówki rankingu dzieli Polskę prawdziwa przepaść”. Z Polski pochodzi zaledwie 199 patentów, czyli 0,12 proc. dorobku światowego, podczas gdy lider Stany Zjednoczone, objął ochroną patentową prawie 45 tys. wynalazków (ponad 27%). Japończycy uzyskali ponad 32 tys. patentów (19,6 proc.), Niemcy 17,6 tys. (10,7%). Ponadto, zgodnie z danymi statystycznymi, które zostały zamieszczone w Raporcie o Innowacyjności Polskiej Gospodarki 2011, zmniejsza się liczba przedsiębiorstw, które wdrożyły rozwiązania innowacyjne o charakterze procesowym, produktowym i marketingowym¹¹. Jednocześnie Polska należy do outsiderów w sferze innowacji według raportu Komisji Europejskiej, zajmując w 2010 roku 23 miejsce wśród państw członkowskich¹². Sytuacji tej nie poprawiły też dedykowane programy europejskie, realizowane od 2005 roku, zasilające polską gospodarkę strumieniem setek miliardów złotych przeznaczonych na różne cele, w tym poprawę stanu innowacyjności gospodarki¹³. Oczywiście z drugiej strony można się zastanawiać, czy bez wsparcia UE sytuacja nie byłaby zdecydowanie gorsza od obecnej.

Od lat nie zmienia się także katalog finansowych i pozafinansowych zewnętrznych barier aktywności proinnowacyjnej, jak przepisy prawa, biurokracja, system podatkowy, niedogodne warunki pozyskania kapitału¹⁴. Przewyciężaniu ograniczeń zewnętrznych w wielu wypadkach nie sprzyjają słabości egzogeniczne (brak płynności, problemy personalne, zła organizacja pracy, trudności ze zbytem), w wyniku czego powstaje układ czynników produkcji nieprzystosowanych do wdrażania poważniejszych rozwiązań nowatorskich¹⁵.

Wskazana świadomość problemów polityki innowacji była jedną z przyczyn realizacji projektu badawczego (MNiSW nr NN 113 303038) o roboczym tytule *Finansowe instrumenty wsparcia rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw w województwie lubelskim*. Głównym celem projektu było wskazanie możliwości, sposobów i kierunków poprawy wykorzystania instrumentów finansowego wsparcia przedsiębiorstw w zakupie lub tworzeniu innowacyjnych rozwiązań. Dla realizacji tak zdefiniowanego celu głównego dokonana została identyfikacja programów, działań, instrumentów oraz procedur wspierających innowacyjność, które są kierowane do przedsiębiorstw funkcjonujących na obszarze województwa lubelskiego. Badania bezpośrednie przeprowadzone zostały w okresie od czerwca do grudnia 2011 roku. Za pomocą dedykowanego instrumentu przebadanych zostało 395 pod-

¹⁰ http://forsal.pl/artykuly/507008,najbardziej_innowacyjne_gospodarki_swiate_ranking_panstw_z_najwieksza_liczba_patentow.html (3.01.2012).

¹¹ *Raport o innowacyjności polskiej gospodarki 2011*, s. 25.

¹² *Innovation Union Scoreboard Report 2010*, www.proinno-europe.eu/sites/default/files/docs_EIS2010/IUS_2010_final.pdf, s. 4 (3.01.2012).

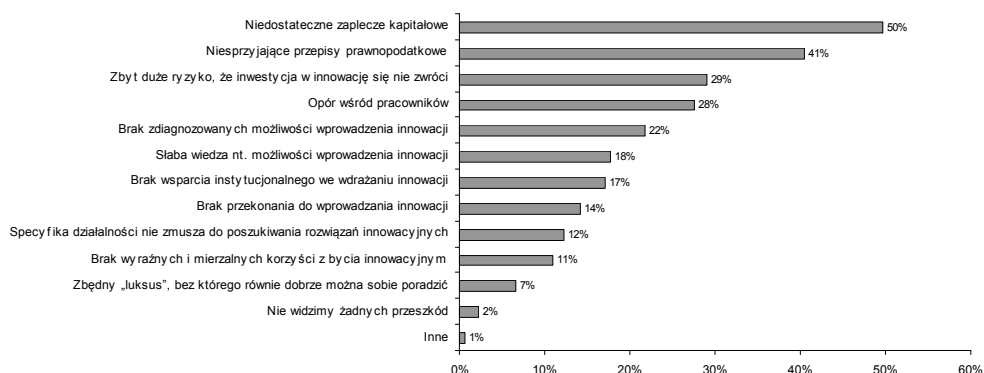
¹³ Por. wykorzystanie środków UE w ramach strategii wykorzystania Funduszu Spójności na lata 2004–2006 oraz Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007–2013, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, listopad 2011 r. s. 3–4, http://www.mrr.gov.pl/aktualnosci/fundusze_europejskie_2004_2006/Documents/2011_10_31_miesieczna.pdf.

¹⁴ J. Cichorska, *Finansowe bariery rozwoju innowacyjności mikroprzedsiębiorstw w Polsce*, w: *Uwarunkowania rynkowe rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw. Mikrofirma 2010*, red. A. Bielawska, T. Łuczka, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 588, Szczecin 2010, s. 261.

¹⁵ *Ibidem*.

miotów gospodarczych, w tym 344 przedstawiciele sektora MSP. Przedsiębiorstwa do badań dobrane zostały celowo (nieprobabilistycznie), z zachowaniem struktury geograficznej i branżowej.

Uzyskane wyniki badań w województwie lubelskim potwierdziły, przybliżony wcześniej, powszechnie znany katalog problemów polityki innowacji. Wśród wskazań dominują czynniki związane z niedostatecznym dostępem do niezbędnego kapitału oraz przepisy prawne ze szczególnym akcentem na prawo podatkowe (por. rys. 1).

Rysunek 1. Najważniejsze przeszkody we wdrażaniu rozwiązań innowacyjnych w opinii MSP z województwa lubelskiego

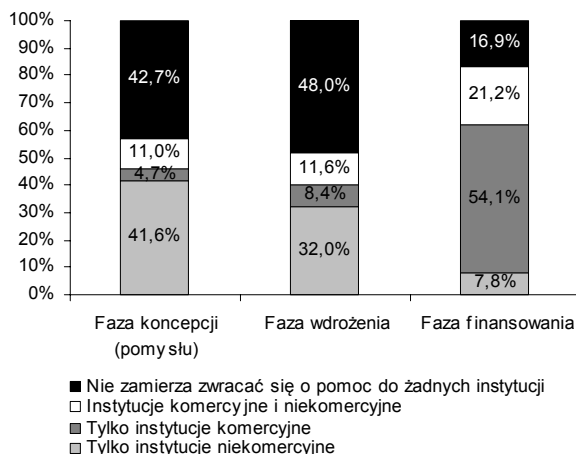
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań pierwotnych.

Wśród badanych zaledwie 2% nie dostrzegło żadnych przeszkód. Ich udział jednak mieści się w granicach błędu statystycznego i tym samym rozwadnia się w całej populacji podmiotów funkcjonujących na rynku. Wskazane powyżej problemy powodują, że w ramach systemu wdrażania polityki innowacyjnej pozostaje jeszcze bardzo wiele do zrobienia zarówno w skali makroekonomicznej, jak i oddziaływań indywidualnych.

2. Instytucje otoczenia biznesu w ocenie przedsiębiorstw z sektora MSP

Odrębnym obszarem problematycznym jest poziom wykorzystania możliwości stworzonych przez system instytucjonalny oraz ocena jakości współpracy na linii przedsiębiorca – instytucja otoczenia biznesu. Badania przeprowadzane w województwie lubelskim miały na celu identyfikację punktu widzenia przedsiębiorców na różne aspekty współpracy z instytucjami otoczenia biznesu przy realizacji działań proinnowacyjnych. Skala współpracy mikro, małych i średnich przedsiębiorstw z instytucjami otoczenia biznesu oceniona została w trzech obszarach, określonych dla potrzeb procesu badawczego jako faza koncepcyjna (pomysł), wdrożenia i finansowania. Zgodnie z wynikami ponad 57% przedsiębiorców zamierza zwrócić się o wsparcie do jakichkolwiek instytucji w toku prac koncepcyjnych,

a 42% zamierza nawiązać współpracę na etapie wdrażania projektu. Zdecydowanie większy odsetek, ponad 83%, zamierza podjąć kroki związane z możliwością sfinansowania i współfinansowania przedsięwzięć innowacyjnych przez instytucje otoczenia biznesu.

Rysunek 2. Deklarowana współpraca z instytucjami otoczenia biznesu w zależności od fazy realizacji przedsięwzięcia innowacyjnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań pierwotnych.

W grupie podmiotów przystępujących do fazy finansowania przedsięwzięcia przeważająca ilość, ponad 54%, planuje skorzystać ze źródeł komercyjnych, gdy na środki niekomercyjne jako jedyne źródło finansowania liczy niecałe 8% badanych. Ponad 21% planuje połączenie finansowania komercyjnego i niekomercyjnego (por. rys. 2).

Zainteresowanie poszczególnymi instytucjami i formami wsparcia rozkłada się nierównomiernie (przedsiębiorcy posiadali możliwość wskazania dowolnej liczby preferowanych przez siebie form współpracy). W fazie koncepcyjnej wśród niekomercyjnych jednostek otoczenia biznesu dominują instytucje szkoleniowo-doradcze, organizacje pracodawców, uczelnie oraz jednostki administracji publicznej. Komercyjnego wsparcia przedsiębiorcy będą poszukiwali w grupie firm doradczych i konsultingowych (por. tab. 1 – preferowane instytucje zostały wyróżnione pogrubioną czcionką).

Na etapie wdrożenia jako główni partnerzy nadal preferowane są instytucje szkoleniowo-doradcze oraz jednostki administracji publicznej, obok których wzrasta znaczenie jednostek samorządu terytorialnego i Agencji Rozwoju Regionalnego. Natomiast wśród podmiotów komercyjnych obok firm doradczych i konsultingowych pojawiają się banki. W grupie preferowanych jednostek współfinansujących wdrożenie rozwiązań innowacyjnych znalazły się jednostki administracji publicznej, jednostki samorządu terytorialnego i Agencje Rozwoju Regionalnego, będące potencjalnymi dostawcami środków nie-

komercyjnych, oraz banki jako zdecydowanie dominujący dawcy kapitału komercyjnego (65,4% badanych), obok których pomniejszą rolę odgrywają fundusze inwestycyjne i pożyczkowe.

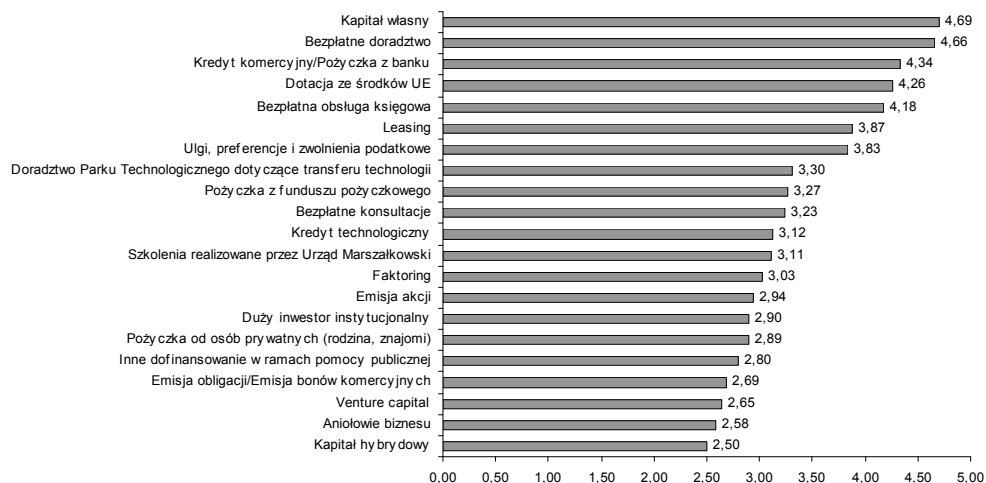
Tabela 1

Preferowane instytucje otoczenia biznesu
w zależności od fazy realizacji przedsięwzięcia innowacyjnego (%)

Rodzaj wsparcia	Faza koncepcji (pomysłu)	Faza wdrożenia	Faza finansowania
Niekomercyjne instytucje otoczenia biznesu			
Jednostki administracji centralnej (w tym Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości – PARP)	9,6	7,6	14,5
Jednostki samorządu terytorialnego	6,4	8,4	10,2
Agencje Rozwoju Regionalnego	7,3	8,4	10,5
Jednostki badawczo-rozwojowe, w tym laboratoria (np. centra doskonałości, centra zaawansowanych technologii)	8,1	4,7	1,2
Organizacje pracodawców	10,2	4,4	2,6
Izby i stowarzyszenia producenckie (w tym np. izby gospodarcze i handlowe)	6,4	6,1	0,9
Instytucje szkoleniowo-doradcze	15,1	15,1	1,2
Uczelnie	9,6	4,1	1,5
Inkubatory przedsiębiorczości	6,1	5,2	1,5
Parki przemysłowe	4,4	3,2	0,9
Komercyjne instytucje otoczenia biznesu			
Instytucje doradcze i konsultingowe	10,8	8,7	5,8
Banki	2,0	6,1	65,4
Bank Gospodarstwa Krajowego	0,0	1,2	7,6
Fundusze inwestycyjne	1,2	0,6	9,9
Fundusze pożyczkowe	0,3	1,2	9,0
Sieci aniołów biznesu	0,0	0,3	2,9
Fundusze typu venture capital	0,9	1,5	3,5
Fundusze poręczeń kredytowych	0,6	0,3	4,4
Podmioty z grupy Krajowego Systemu Usług, w tym: Krajowy System Innowacji, Punkty Konsultacyjne, Sieci Informacji dla Biznesu, Centra Euro Info, Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Poręczeniowych (KSWP), Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych (KSFP), Krajowy Punkt Kontaktowy	1,7	3,8	3,2
Inne, jakie?	0,3	0,3	0,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań pierwotnych.

Ocena preferencji i skali współpracy przedsiębiorstw z instytucjami otoczenia biznesu jest pochodną ich oferty usługowej (produktowej). Praktyka pokazuje, że pewne formy wsparcia cieszą się szczególnie dużym zainteresowaniem, gdy na inne popyt jest zdecydowanie mniejszy. Podmioty tworzące sektor MSP w województwie lubelskim przy okazji oceny oferty produktowej i usługowej instytucji otoczenia biznesu dokonały także weryfikacji znaczenia kapitałów własnych w finansowaniu rozwiązań innowacyjnych. Zgodnie też ze wstępną hipotezą, poziom preferencji kapitałów własnych okazał się najwyższy. Po przeliczeniu skali nominalnej na skalę szkolną (1–6) instrument ten uzyskał średnią ocenę 4,69. Nieznacznie niżej ocenione zostało bezpłatne doradztwo (4,66). Na kolejnych miejscach w rankingu instrumentów wpływających pozytywnie na rozwój przedsiębiorczości i innowacyjność znalazły się kredyty i pożyczki bankowe oraz dotacje ze środków UE. Ocenę powyżej 4 uzyskała także możliwość korzystania z bezpłatnej obsługi księgowej (por. rys. 3).

Rysunek 3. Ocena wpływu wybranych instrumentów wsparcia ze strony instytucji otoczenia biznesu na rozwój przedsiębiorczości i innowacyjność

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań pierwotnych.

Na drugim biegunie rankingu z ocenami poniżej 3 znalazły się: pożyczka prywatna, inne formy dofinansowania w ramach pomocy publicznej (np. środki urzędu pracy), emisja dłużnych papierów wartościowych, venture capital, anioły biznesu i kapitał hybrydowy.

Percepcja poszczególnych instrumentów oraz ocena ich znaczenia w finansowaniu innowacji wykazują silną korelację z subiektywną oceną wiedzy przedsiębiorców dotyczącą możliwości, zasad i sposobów ich wykorzystania. Okazało się, że im wyższy poziom samooceny dotyczącej danego instrumentu, tym wyższa jego ocena jako potencjalnego źródła

finansowania innowacji i na odwrót, im niższy poziom deklarowanej wiedzy, tym gorsze postrzeżenie danego instrumentu wsparcia (por. tab. 2).

Tabela 2

Związek pomiędzy subiektywną znajomością instrumentu
a oceną jego znaczenia w finansowaniu innowacyjności

Wyszczególnienie	Subiektywna ocena znajomości instrumentu*	Subiektywna ocena znaczenia instrumentu w finansowaniu innowacji
Kapitał hybrydowy	1,71	2,50
Aniołowie biznesu	1,90	2,58
Venture capital	1,99	2,65
Duży inwestor instytucjonalny	2,11	2,90
Inne dofinansowanie w ramach pomocy publicznej	2,22	2,80
Emisja obligacji/emisja bonów komercyjnych	2,26	2,69
Kredyt technologiczny	2,34	3,12
Emisja akcji	2,35	2,94
Factoring	2,72	3,03
Dotacja ze środków UE	2,76	4,26
Pożyczka z funduszu pożyczkowego	2,90	3,27
Ulgi, preferencje i zwolnienia podatkowe	2,96	3,83
Pożyczka od osób prywatnych (rodzina, znajomi)	3,47	2,89
Leasing	4,04	3,87
Kredyt komercyjny/pożyczka z banku	4,89	4,34
Kapitał własny	4,96	4,69
Współczynnik korelacji rang Spearmana ¹	0,812	
Współczynnik korelacji liniowej Pearsona ²	0,842	

* Kolejność według rosnącej skali samooceny instrumentu wsparcia.

¹ M. Sobczyk, *Statystyka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1997, s. 213–214.

² *Metody statystyczne w analizie działalności przedsiębiorstwa*, red. E. Nowak, PWE, Warszawa 2001, s. 44.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań pierwotnych.

Siła związku pomiędzy deklarowanym poziomem wiedzy a preferencjami w stosowaniu danego instrumentu okazała się dosyć wysoka i dodatnia. Wyniosła 0,812 dla współczynnika rang Spearmana i 0,842 przy zastosowaniu współczynnika korelacji liniowej Pearsona, potwierdzając tym samym postawioną wcześniej konkluzję.

Podsumowanie

Przedsiębiorstwa sektora MSP zlokalizowane na terenie województwa lubelskiego przejawiają zdecydowanie wyższą skłonność do nawiązywania współpracy z instytucjami otoczenia biznesu w fazie montażu finansowego planowanych do realizacji procesów

innowacyjnych niż w fazach koncepcyjnych i wdrożeniowych. Oznacza to, że zdecydowanie większa ich część wyżej ceni możliwość pozyskania realnego kapitału finansowego niż kapitału intelektualnego (wiedza ekspercka, doradztwo, szkolenia, weryfikacja modeli biznesowych itp.). Powoduje to powstawanie w pewnym sensie błędnego koła, gdyż bez odpowiedniego przygotowania merytorycznego trudniej pozyskać realne wsparcie finansowe, a brak wsparcia finansowego stanowi czynnik demotywujący do dalszego pogłębiania wiedzy w zakresie możliwości rozwoju proinnowacyjnego. Przedsiębiorcy przejawiają również dosyć konserwatywne zachowania w obszarze doboru instrumentów finansowania procesów innowacyjnych. Preferują środki własne zakumulowane w trakcie działalności oraz klasyczne instrumenty finansowania zewnętrznego (kredyt i pożyczki komercyjne) wspierane oczywiście środkami pomocowymi UE. Zauważyć należy, że wysoka znajomość ostatniego z wymienionych źródeł finansowania wiąże się z wieloletnią, intensywną akcją informacyjną realizowaną przez wszystkie szczeble zarządzające określonymi strumieniami wsparcia. W tej sytuacji sądzić można, że odpowiednie edukowanie i informowanie przedsiębiorców powinno w przyszłości przynieść także efekt w postaci lepszego postrzegania nieklasycznych form finansowania innowacji, jak venture capital, anioły biznesu czy instrumenty hybrydowe. Jest to o tyle istotne, że możliwości klasycznego zadłużania podmiotu gospodarczego są względnie ograniczone. Dostępność programów pomocowych UE najprawdopodobniej będzie podlegała również stopniowemu zmniejszeniu. W tej sytuacji znaczenie innych form finansowania innowacji powinno zyskiwać na znaczeniu, a tym samym będzie rosła rola obecnie zmarginalizowanych lub drugorzędnych instytucji otoczenia biznesu.

THE IMPORTANCE OF BUSINESS-RELATED INSTITUTIONS IN SUPPORTING THE SME SECTOR IN LUBLIN PROVINCE

Summary

The first section presents the main types of innovation that can be recognized in the Polish economy. The importance of business-related institutions (BRIs) in supporting innovation policy and optimizing the level of innovation in business is discussed. Finally, the results explaining the main areas of direct cooperation between BRIs and companies from the province of Lublin is presented. The assessment of the level of innovation supporting policy instruments' offered by BRIs ends the discussion.

Translated by Robert Zajkowski